

HORNARUL

Organul de specialitate al Uniunii Regnicolare a Măestrilor Hornari din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș
Az Erdélyi, Bánáti, Körösvölgyi és Máramarosvidéki Kéményseprőmesterek Országos Egyesületének Szaklapja
Fachblatt des Landesvereines der Rauchfangkehrermeister Siebenbürgens, des Banates, der Krischana u. Maramuresch

Redacția - Szerkesztőség - Redaktion: Redactor responsabil — Felelős szerkesztő — Verantwortlicher Redakteur

CLUJ,

Calea Reg. Ferdinand II.

LADISLAU PAPP

Colaborator — Társszerkesztő — Hilfsredakteur: **COLOMAN PLATZ**

Editor-Proprietar: Uniunea Regnicolară

Laptulajdonos: Az országos egyesület

Blatt-Eigentümer: Landes-Verein

Monstrii

Uniunea noastră întru munca sa stăruitoare se apropie către sfârșitul anului al doilea. Dacă reprimiv la această funcțiune de doi ani, trebuie să constatăm că ea a fost foarte variabilă și abondentă în evenimente.

Avem însă colegi, cari până la această dată n'au fost în stare ca să priceapă și să considere în măsura potrivită, funcțiunea Uniunii. Dovadă sunt deoparte referatele ce ne sosesc, dealtăparte numeroasele semne ale nepăsării egoiste, care se manifestă din partea unilor colegi.

Mulțumită destinului și priceperii, numărul acestor monstrii nu este mare, și în această privință pot aminti numai trei județe, anume Odorheiu, Maramureș și Sălaj, unde colegii noștri au crescut atâta, ca să incaseze taxe unitare de 5 și 10 lei, însă au rămas prea mici de a putea înțelege, că ce este însemnătatea Uniunii regnicolare?

Însă și acești domni au primit bucurosi munca, oboselile și cheltuelile ce le-a avut Uniunea și urmarea căroră a fost sporirea tarifului, dar la acelaș timp au uitat să îndeplinească obligațiunea neapărată față de Uniune, ca să o sprijinească cel puțin cu intrarea lor ca membri, ca nu cumva succesorii lor să fie nevoiți să vorbească de ei ca de monstrii. Ori n'ar fi lucru mai plăcut, ca erezii lor, cari voesc să între în drepturile lor, să-i pomenească ca mostre și nu ca monstrii?

Nu e nevoie să trecem cu vederea nici împrejurarea, că această nepăsare egoistă are variații foarte interesante. Astfel între alții, unul dintre acești domni s'a căsătorit cu o colegă văduvă, însă practizează meseria numai ca un accesoriu, fiindu-i meseria principală — fabricarea de apă gazoasă.

În fine, e păcat de a vorbi despre aceștia, însă la tot cazul se poate pune întrebarea: ce formă poate avea munca de hornar al aceluia,

care se ocupă cu fabricarea sifonului?

Sperăm, că atât la aceasta, cât și la multe chestiuni, se va da răspunsul de legea industrială, care se află actualmente sub revizie. Se va da acest răspuns însă și de „Hornarul“, care va apare în luna Decembrie a acestui an, când vom înainta lista acestor domni — după o muncă de doi ani, răbdătoare, plină de jertfe, cu luptă și dediciune — judecăței publicității.

În adunările ținute la Arad și Cluj, am auzit cuvinte de mare importanță, pline de îndemn. Și chiar majoritatea colegilor s'a manifestat atunci când s'a enunțat că: „Să piară cei netrebuincioși!“ Să piară deci, căci Uniunea la nici un caz n'are nevoie de oameni, cari cu favorizarea intereselor într'adevăr bagatelare nu iau cunoștință de luptă, pe care o au alți colegi, numai din motivul că din întâmplare n'au ajuns în situația de a putea incasa taxele potrivite pentru munca lor. Suntem nevoiți a constata, că acești domni nepăsători sunt sătui, și acest fapt îi îndeamnă ca să rămână departe de noi, precum și de colegii cari nu sunt sătui și căroră le pot mulțumi starea bună, în care se află.

Să piară deci cei netrebuincioși!

Coloman Platz.

A mumusok

Egyesületünk eredményes munkája második évének vége felé közeledik. Ha visszatekintünk erre a két éves működésre, meg kell állapítanunk, hogy az eléggé változatos és eseményekben gazdag volt.

Némely kartársaink azonban mindezideig nem képesek felfogni és kellőképpen méltányolni az egyesület működését. Erről tesznek tanúságot egyrészt a beérkezett jelentések, másrészt az önző nemtörődömségnek számtalan jelei, amelyek némely kartársak részéről megnyilvánultak.

Hála a végzetnek és a józan belátásnak, hogy e mumusok száma nem nagy s e tekintetben ugyszólván mindössze csak három meggyét említhetnek fel és pedig: Udvarhely, Maramaros és Szilágy vármegyéket, ahol kartársaink 5 és 10 leies egységáruk szedésére eléggé megnöttek, de igen kicsinyek maradtak ahhoz, hogy felfogják azt, hogy mi az országos egyesület jelentősége?

És ezek az urak is szívesen fogadták az egyesület vezetőségétől a költséges és fáradtságos munkát, amelynek eredménye az egységes díjszabás felemelése volt, de ugyanakkor elfeledték leróni az egyesülettel szemben okvetlenül elkerülhetetlen abbéli kötelezettségüket, hogy annak eredményes működését támogassák legalább azzal, hogy siessenek tagjaivá lenni, nehogy a késői utókor kénytelen legyen róluk mint rémekről, mint mumusokról beszélni. Vagy nem volna-e kellemesebb, hogy örököseik, akik elődeik örökébe akarnak és fognak lépni, mint az iparosok mintaképet emlegessék?

Nem szabad mellőznünk azt sem, hogy igen furcsa kinövésai is vannak e nemtörődöm-séggel párosult önzésnek. Így többek között ezen urak egyike feleségül vett egy özvegy kartársnőt, de az ipart csak mint mellékfoglalkozást üzi, mert főfoglalkozása a — szódavizgyártás.

Az ilyenekről azonban végeredményben kár beszélni, de mindenesetre feltehető a kérdés, hogy hogyan is nézhet ki annak a kéményseprőmunkája, aki szódavizet gyárt?

Reméljük, hogy úgy erre, mint sok más kérdésre a revízió alatt álló ipartörvény megadja majd a választ. De megadja az ezévi december havában megjelenő „Hornarul“ is, midőn ezeknek az uraknak a névsorát két évi türelmes, áldozatteljes, küzdelmes és önzetlen munka után a nyilvánosság elé terjeszti.

Ugy Aradon, mint Kolozsvárt tartott gyűléseinken jelentőségteljes, biztató szavak hangoztak el. De kartársaink általános többsége nyilatkozott meg akkor, midőn kimondatott, hogy: „Hulljon a férgese!“ Hát hadd hulljon, mert semmi szin alatt sincsen egyesületünknek olyan emberekre szüksége, akik igazán kicsinyes érdekek előtérbelolásával nem vesznek tudomást arról a küzdelemről, amelyet más kartársak folytatnak csak azért, mert véletlenül nem jutottak abba a helyzetbe, hogy a változott viszonyoknak legalább némileg megfelelő díjakat szedhessenek munkájukért. Kénytelenek vagyunk

megállapítani, hogy Nemtörődöm uraimékat csak jóllakottságuk vezeti abban, hogy távoltartsák magukat tőlünk, valamint azoktól a jól nem lakott kartársaktól, akiknek voltaképpen jóllakottságukat köszönhetik.

— Hulljon hát a férgese! *Platz Kálmán.*

Unsere Missgestalten

Unser Verein nähert sich dem Ende des zweiten Jahres seiner erfolgvollen Tätigkeit. Wenn wir auf diese zwei Jahre zurückblicken, müssen wir feststellen, dass sie sehr variabel und reich an Geschehnissen waren.

Einige unserer Fachgenossen aber können es bis heute nicht begreifen und entsprechend beurteilen, was der Verein arbeitet. Dies beweisen uns einesteils die uns zugekommenen Meldungen, anderenteils aber die mannigfachen Zeichen der egoistischen Unbekümmertheit, die sich seitens mancher Kollegen manifestieren.

Dank dem Verhängnisse und der nüchternen Einsicht, die Zahl dieser Missgestalten ist nicht gross und in dieser Hinsicht können wir sozusagen nur drei Komitee erwähnen, usw. Odorheiu, Maramureş und Salaj, wo unsere Kollegen genügend erwachsen sind, die Grundtaxen von 5 und 10 Lei einzukassieren, jedoch zu klein geblieben sind, um begreifen zu können, was eigentlich die Bedeutung des Landesvereines ist?

Und diese Herren haben es gerne empfangen, dass die Leitung des Landesvereines sich Unkosten, Mühe und Arbeit verursacht, deren Erfolg die Erhöhung des Einheitstarifes war, aber gleichzeitig haben sie vergessen, dem Vereine gegenüber ihrer Verpflichtung unbedingt und unvermeidlich zuvorzukommen, dessen erfolgreiche Tätigkeit nämlich mit ihrem Beistande zu befördern, mindestens hiedurch, dass sie sich beeilen, zwischen die Mitglieder desselben einzutreten, damit ihre Nachkommen nicht genötigt werde, sie selber als Missgestalten zu erwähnen. Oder wäre es vielleicht nicht angenehmer, wenn die Erben, die in ihre Erbschaft treten wollen und auch werden sie als Exempel der Handwerker erörtert?

Wir dürfen nicht vermeiden, weiters zu erwähnen, dass die mit einem bedeutenden Egoismus verbundene Unbekümmertheit auch besondere Missgeburten hat. So unter anderen hat einer dieser Herren eine verwitwete Fachgenossin geheiratet, übt aber unser Handwerk nur als Nebenbeschäftigung, denn seine Haupt-

beschäftigung ist — die Fabrikation von Sodawasser.

Es ist am Ende überflüssig, von solchen Leuten zu reden, wir können aber jedenfalls die Frage stellen: wie die Rauchfangkehrerarbeit desjenigen wohl aussieht, der Sodawasser fabriziert?

Wir hoffen, dass wir die Antwort von dem jetzt unter Bearbeitung stehenden neuen Industriegesetze erhalten. Wir sorgen aber auch selber für eine gehörige Antwort, indem wir die Liste dieser Herren, nach einer geduldigen, opferreichen, mühevollen und uneigennütigen Frist von zwei Jahren, dem Urteile der Öffentlichkeit preisgeben.

In unseren Versammlungen von Cluj und Arad fielen bedeutungsvolle und enthusiastische Worte. Die allgemeine Majorität unserer Fachgenossen gab ihrem Urteile Ausdruck, indem gerufen wurde: „Weg mit den Unbrauchbaren!“ Weg also mit den Unbrauchbaren, da unser Verein keinesfalls solche Leute nötig hat, die mit der Favorisation gewisser kleinlicher Interessen, keine Kenntniss von den Kämpfen nehmen, die die übrigen Kollegen nur deshalb führen müssen, da sie zufälligerweise nicht in die Lage gekommen sind, den veränderten Umständen g-mäss entsprechende Taxen einkassieren zu können. Wir sind genötigt festzustellen, dass die Herren „Tunichtgut“ nur vom Gefühle der glücklichen Sättigkeit geleitet sind, indem sie sich uns und ihren Fachgenossen, denen sie ihre Sättigkeit in der Tat verdanken können, ferne halten.

Weg mit den Unbrauchbaren!

Coloman Platz.

A tanoncnevelés kérdése

Emberi gyöngéink egyike, hogy rövidlátó szemeinkkel talán azt látjuk meg legkevésbé, amit leginkább meg kellene látnunk. Ezen gyöngeségünket fokozza a létért való küzdelem, a kenyérért folytatott harc, a mindennapi élet sok baja s talán gyöngéink legnagyobbika: bizonyos fokú nemtörődömség. Akaratunk, gondoskodásunk nem terjed túl a mai nap határain, mindennapi bajaink annyira lefoglalva tartják egész elménket, hogy a jövőre szinte egyáltalán nem gondolunk. Pedig ma kell megalapoznunk, szilárd talajra fektetnünk iparunk jövőjét. Hiszen gyermekeinket csak azért neveljük, hogy jövőjük biztosítva legyen. De ez nem egyéb emberi

ösztönnél, amely az ősidőkben élt, teljesen műveletlen, nyershusevő emberen uralkodott. Alig hiszem, hogy mindenkinek eszébe jutna, hogy gyermekét azért neveli, mert jövője boldogulása így kívánja. Avagy eszébe jut-e mindenik iparosnak, mikor tanoncát oktatja, hogy minden szava egy-egy lépés az ipar jövőjének megszilárdítása felé. Nem. Inkább arra gondol: tanuljon az a tanonc, hogy mesterének segítségére lehessen a kenyér megszerzésében. Igaza van. Nem is kárhoztatom érte, mert hiszen végeredményben minden munka az áldott kenyér megszerzéséért van, volt és lesz. Ne kívánjuk ma iparostársainktól, hogy egy magasabb eszmény, a megtisztult és fenkölt ideál vezesse őket.

Ne nézzünk a jövőbe, mikor a jelen eléggé lefoglalja minden csepp vérünket, minden gondolatunkat és idegeink minden szálát.

Különösképpen súlyos a helyzetük vidéki kéményseprőmestereinknek. Tapasztalásból, de a panaszok igen nagy tömegéből tudjuk, hogy a mi iparunk a tanulónemzedékre nem nagyon vonzó. Tudjuk, hogy tanulóink — még városon is — legnagyobbbrészt a legszegényebb néposztályból kerülnek ki. Mert hiszen köztudomású, hogy mesterségünk rendkívül fáradságos s ezzel szemben semmiesetre sem dotálják úgy, mint a többi iparokat. Más iparágnál megfelelő tanonc-évek eltöltése és a segédi gyakorlat után bárki is önállóvá válhat, ha egy kicsiny — akár öröklött, akár szerzett, vagy akár éppen kölcsönvett — tőke fölött rendelkezik. De nem így van ez a jövő kéményseprőnemzedékkel, amelynek sokszor élethossziglan kell várni, hogy mesterré lehessen. Tehát nem nagyon csábitó a gyermekekre nézve a kormos ruha, a hóban, viharban, esőben és sárban, égető hőségben és dermedtő hidegben való gyaloglás, amikor tudatában van a bizonytalan jövőnek.

A mi kötelességünk tehát, hogy a tanoncainknak adott nevelés elfeledtesse velük a nehézségeket, az akadályokat. Kedveljék meg ezek a zsenge, fejlődő lelkek családunk körét, hogy tekintsék bennünk a szerető, gondos szülőt. Mert úgy lehet, hogy a kéményseprők legtöbbje nincsen abban a helyzetben, hogy gyermekeinek a nevelésnél egyéb örökséget adjon. A társadalom különböző rétegeibe kerülnek be gyermekeink, elszállanak a szélrózsa minden irányába; de tanulóink kéményseprők lesznek, itt maradnak iparunkban, folytatják munkánkat s így szinte azt mondhatnám, hogy tanulóinkat a nevelésből ugyanaz az örökrész illeti meg, amelyet

saját gyermekeinknek adunk. Gyermekeinkben a társadalom egyedeit neveljük, míg tanulóink arra vannak hivatva, hogy a mi szorosabban vett, legszűkebb társadalmunk, a kéményserőipar becsületos, munkás, szorgalmas tagjai legyenek.

P. L.

Primpretorul plasei Turda.

No. 1717—1925. adm.

Publicație de concurs

Noi, Primpretorul plasei Turda, ca factor industrial de I. instanță, în conformitate cu regulamentul județean, publicăm concurs pentru exercitarea meseriei de hornari în Circumscripția Ghiriș-Arieș, constatatoare din comunele:

Cornești, Mischiu, Bagin, Chiend, Ghiriș, Ghirișâncrai, Cristiș, Poiana de Arieș, Ceanul-Mare, Beiul de Câmpie, Sâniacobul de Câmpie, Tritiul de Jos și Sus, Cocul de Câmpie, Urca de Câmpie și Agârbiciu;

și Circumscripția Turda constatatoare din comunele:

Sânmihaiul de Jos și Sus, Tur, Ceanul Deșert, Comițig, Sânmărtinul Deșert, Banabic, Sând, Copand, Petridul de Jos, de Mijloc, de Sus, Micuș, Indol, Sâncraiu de Jos, Ciurila, Silvașul-Unguresc, Săliștea și Sălicea.

Postulanții vor înainta cererile însoțite cu documentele prescrise în §-ul 4, art. XVII. din legea din 1884, până la 1 Decembrie 1925.

Taxele de hornărit sunt cele prescrise în Regulamentul județean.

Turda, la 12 Octombrie 1925.

Primpretor,

ca for industrial de I. instanță.

Tordai járás főszolgabírói hivatala.

Szám: 1717—1925.

Pályázati hirdetés

Mi, a tordai járás főszolgabírója, mint elsőfokú iparhatóság, a vármegyei szabályrendelet értelmében pályázatot hirdetünk a kéményserőiparnak az aranyosgyéresi kerületben való gyakorlására, mely áll a következő községekből:

Cornești, Mischiu, Bagin, Chiend, Ghiriș, Ghirișâncraiu, Cristiș, Poiana de Arieș, Ceanul-Mare, Beiul-de-Câmpie, Sâniacobul-de-Câmpie, Tritiul de Jos și de Sus, Cocul-de-Câmpie Urca-de-Câmpie și Agârbiciu;

és a tordai kerületben, mely a következő községekből áll:

Sânmihaiul de Jos și de Sus, Tur, Ceanul Deșert, Comițig, Sânmărtinul Deșert, Banabic, Sând, Copand, Petridul de Jos, de Mijloc, de Sus; Micuș, Indol, Sâncraiu de Jos, Ciurila, Silvașul-Unguresc, Săliștea, Sălicea.

Pályázók küldjék az 1884. évi XVII. t.-c. 4. §-ában előirt okmányokkal felszerelt kérvényeiket 1925. december 1-ig alulírott hivatalhoz.

A kéményseprési díjak a megyei szabályrendeletben vannak előírva.

Torda, 1925. október 12.

Főszolgabíró.

Cine a contribuit deja la spesele memoriului? -- Kijárult hozzá a memorandum-költségekhez? -- Wer hat bereits den Memorandumspeisen beigesteuert?

1. Kondorosi István, Aradul-Nou	200 L.
2. Jojárt G. József, Miercurea-Niraj	200 „
3. Zsák János, Halmagiu	200 „
4. Tóth János, Sătmar	200 „
5. Fodor Rudolf, Sătmar	200 „
6. Braunberger Károly, Bistrița	500 „
7. Hartwig Károly, Lechința	200 „
8. Wittstock Károly, Bistrița	200 „
9. Erhardt József, Cărpiniș	200 „
10. Botz Andor, Magheruș	200 „
11. Gombos József, Baia-Mare	200 „
12. Stránszky Ferenc, Petroșeni	500 „
13. Rácz Józsefné, Baia Mare	200 „
14. Bárczai Sándor, Ineu	200 „
15. Schadt János, Sighișoara	250 „
16. Bruzer Ferenc, Dej	300 „
17. Novák Károly, Dej	300 „
18. Müller József, Arad	250 „
19. Ujlaki Béla, Alba-Iulia	200 „
20. Hanacsek János, Chisoda-Noua	200 „
21. Friedrich József, Târgu-Mureș	200 „
22. Friedrich Ferenc, Târgu-Mureș	200 „
23. Nágel Ferencné, Târgu-Mureș	200 „
24. Novotny Károly, Timișoara	500 „
25. Wychnalek Ottilia, Recaș	300 „
26. Hoffmann Sándor, Tielagd	200 „
27. Fekete Sándor, Radna	400 „
28. Kiss Pál, Sătmar	200 „

C. Platz K.

casier - pénztáros - Kassier